

EL DEMÓCRATA

ÓRGANO DE LA COALICIÓN LIBERAL DEMOCRÁTICA

Número suelto, 10 cénts.

Saldrá los domingos

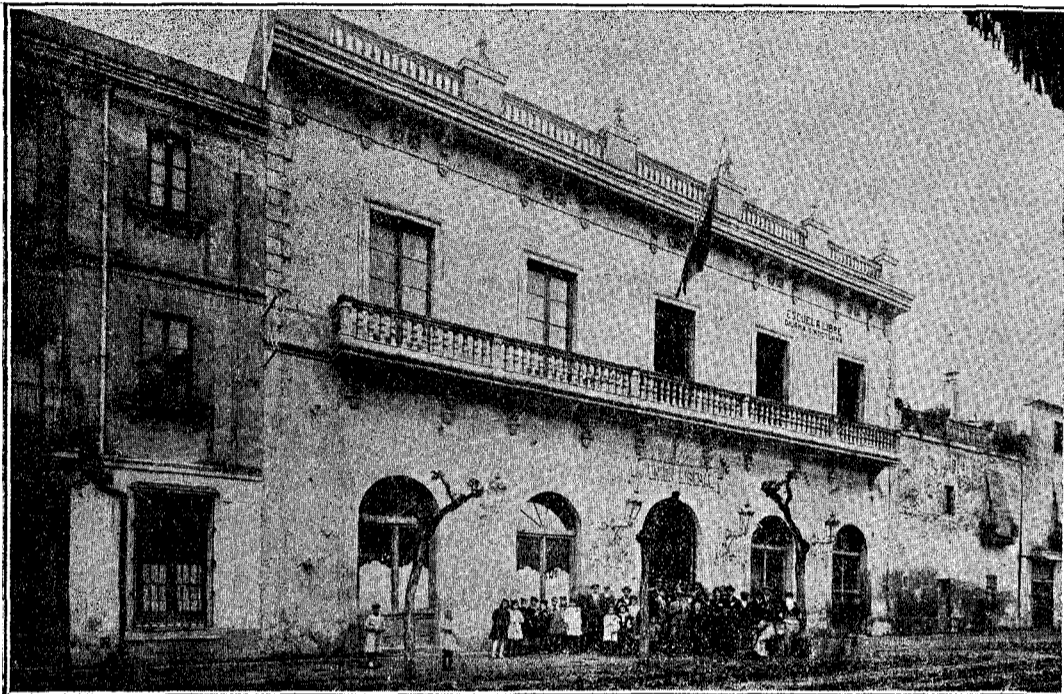
Semestre, 1'25 ptas.

Los trabajos insertos en este periódico, se publican bajo la exclusiva responsabilidad de sus autores.

Redacción
Calle de Corró, 96

Administración
Calle de Clavé - Imprenta

Anuncios a precios convencionales
No se devuelven los originales

LA UNIÓN LLIBERAL

El perquè de la seva fundació

Per allà els anys 86 i 87 del passat segle, els partits polítics avançats de la vila, estaven completament desfets i disseminats en petits grups i grupets; i això fou causa que el Centre Catòlic, de fundació recent, s'ensenyorís de les conciències d'una bona part dels minsos granollerins, de tal manera, que dictava lleis a son albir, per l'abjecció d'uns i la passivitat dels altres.

Aquest estat de coses es va anar agreujant de tal manera, que l'industrial que no era d'aquell Centre, no venia, ni treballava, produint això un sord malestar, que va esclatar sorollosament el dia en que, ja el got ple, va venir la gota d'aigua a fer-lo rebassar.

La gota d'aigua va ésser lo següent:

Pel març de 1887, una orquestra de la vila va ésser contractada per a pendre part en les funcions religioses que havien de celebrar-se per Sant Francesc; i després de feta la contracta, la mateixa orquestra va ésser

llogada per a anar a l'estació a rebre a en Cabarró, propagandista de les escoles laiques molt cèlebre en aquell temps.

Com és molt natural, aquells músics van anar a guanyar honoradament, amb el seu art, el pa que podien portar a la família; més, als dos o tres dies, els del Centre van anar a desllogar a l'orquestra de referència, pel delictes d'haver pres part, cobrant-ho com un treballador qualsevol, en aquella manifestació de propaganda política.

Al fer-se públic, el dia següent, aital atentat contra la llibertat del treball, va ésser tanta la indignació que va causar, en el Casino de Granollers, que allí mateix, de moment, aquella orquestra, va ésser contractada pel mateix preu que havia de guanyar el dia de Sant Francesc, a l'objecte de fer una manifestació per a demanar a les autoritats protecció per a la llibertat del treball i naturalment, de protesta contra el poder absorbent del Centre Catòlic.

Va ésser tant el rebombori que

es va armar aquella tarde, que a la mateixa nit ja es celebrava a càn Sala una nombrosíssima reunió, convocada per una comissió interina, en la que, per unanimitat, i en mig d'un entusiasme indescriptible, es prenen els acords següents:

Anar en manifestació, la vetlla del dia proper, de Sant Francesc, a demanar a les autoritats el respecte a la llibertat del treball.

Contrarrestar, per tots els medis possibles, l'influència del Centre Catòlic en les conciències dels granollerins.

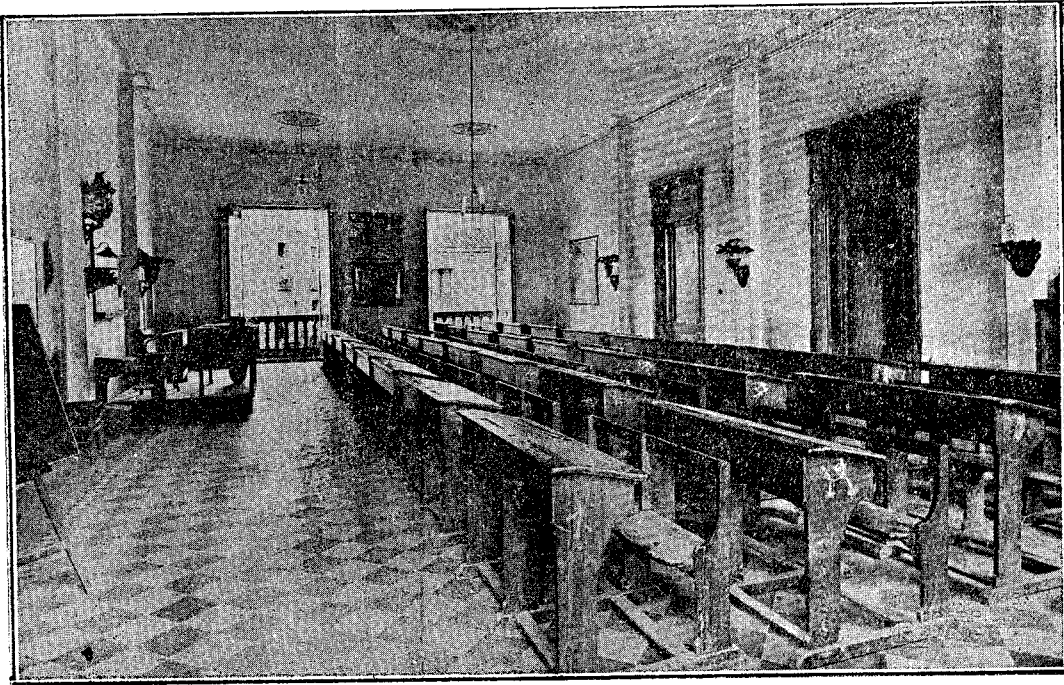
I contractar a les tres orquestres que allavors hi havia a la vila per a la manifestació projectada.

La nombrosa concurrència que omplia per complet el local de càn Sala (avui la Cambra Agrícola) va subratllar els acords precedents amb grans visques a la llibertat.

La vetlla de Sant Francesc d'aquell any, que serà memorable en els anys de la vila, va veure's com més de 600 granollerins, homes tots, a la rogenca claror de les atxes, acompanyats per les notes vibrants de les tres orquestres, recorrien els nostres carrers fent via a la Casa Municipal, en demanda de protecció a cosa tant sagrada per a l'home, com és el dret a viure sens la por de que hi hagi qui pugui robar-li o regatejar-li el pa de cada dia.

A la Casa de la Vila, l'Alcalde, que ho era en Jaume Gual, avui encare ple de vida, junt amb alguns companys de Consistori, ens va rebre i ens va atendre, dient que estava en absolut identificat amb nosaltres i autoritzant a l'autor d'aquestes ratlles, com a president que era de la comissió organitzadora d'aquell acte a que així ho expliqués al públic que omplia la plaça gran.

Al donar compte de les paraules de l'Alcalde, que eren també les dels

LA UNIÓ LLIBERAL : SALÓ DE L'ESCOLA NEUTRE PER A NENS I ADULTES

vibrants, les melodies exquisides, les filigranes que arriben a l'ànima, els accents dolços, les notes de tristesa, els esplais d'alegria que tant havien del·lectat el nostre esperit, durant el breu espai de dos anys.

ESTEVE GARRELL

DEMOCRÀCIA

Hem rebut del nostre benivolgut i estimat amic, En Manuel Rius i Rius, marquès d'Olerdola, l'article que a continuació publicuem, i que, si bé no respònd en un tot a l'idea fonamental d'aquest nombre, hem cregut convenient no aplaçar la seva publicació en honor a la firma i pel perfum de democràcia que despedeix; que això no desentonirà pas en mig de tots aquests treballs d'homenatge envers l'obra més profundament democràtica de Granollers.-N. de la R.

Fa ja alguns anys (era el 1897), que en Gabriel Sèlles donava, baix els auspicis de la «Unió per a l'Acció Moral», la seva conferència sobre «Les afirmacions de la consciència moderna».

Deia, aquell il·lustre pensador: «El gran perill per a una democràcia, és que prengui les seves passions pels seus interessos i els seus interessos immediats pel bé absolut, al qual és criminal no sacrificar-ho tot. Si identifiquem el dret amb la sola sobirania del nombre, si la majoria decideix del què és just i del què és injust, la democràcia no és més que una teocràcia inèdita; haurem substituït a les antigues tiranies, per una tirania de forma nova, tant més temible quant no té probabilitat de trobar en defòra d'ella un límit als seus propis excessos. La diversitat d'opinions, l'equilibri relatiu dels partits en lluita, els desplaçaments possibles de la força del nombre, serien ben feble garantia contra els abusos d'un poder, qual mateixa instabilitat faria més recelós. L'amor de la llibertat és l'únic regulador possible de les nostres democràcies de sufragi universal; és precís que el poble no posi cap bé material per damunt d'aquest bé espiritual, que jamai el renunciï, que el vulgui pels seus adversaris, que hi vegi, amb el principi de tota iniciativa, de tot progrés, el perpetu renaixement, sens el qual no hi ha més que mort i inèrcia»

Aquestes paraules responien al criteri de revisió de l'esperit democràtic modern i, malgrat el temps transcorregut, no perden el seu sentit d'oportunitat i justesa. La democràcia,

concellers allí presents, el públic anava rebent-les amb visques i aclamacions d'entusiasme com poques vegades més havem vist en nostra vila.

Prova d'això, que el següent diumenge, en el saló de ball de Càn Sala es constituïa, amb la firma de més de siscent socis, l'associació La Unió Lliberal.

Propòsits dels iniciadors

Els propòsits dels iniciadors varen ésser: La fundació d'una germandat per a socórrer, en les necessitats de la vida, a tots els que en ella vinguessin a aixoplugar-se.

Eixugar, en el què fos possible, les llàgrimes dels desvalguts i dels fracassats, per mitjà de la caritat exercida sense ostentació i prescindint en absolut de tot ideal polític o religiós de les persones socorregudes o emparades.

Fer que, per les escoles que un dia fundaria «La Unió Lliberal», hi haguessin a la vila homes conscients i lliures, amb completa noció dels seus drets i dels seus deures a la vegada.

Aixecar el nivell moral, intel·lectual i artístic en nostra vila, per una propaganda cultural extensa i continuada, procurant, a l'efecte, que un dia podés tenir un local teatre propi per a la difusió d'un programa tant útil i profitós a la vegada.

Còm ha pogut aconseguir, fins ara, els seus propòsits?

D'una manera clara i explícita ho diu l'estat actual de nostra Associació.

Vàrem protegir la llibertat del treball, de tal manera, que aquí, des d'allavors, tothom ha pogut fer el què ha tingut per convenient, sense haver d'estar supeditat a res ni a ningú, per poderós que hagi sigut.

Havem socorregut als socis expansivament, sense aquelles ridicoles d'altres societats que es regeixen amb estatuts de l'any de la picor.

S'han invertit moltíssims milers de pessetes en eixugar llàgrimes, portant el bàlsem consolador a molts pobres, que ho han pagat amb veritable agrament.

Vàrem fer a empentes i rodolons, de deu en deu cèntims cada setmana, i amb una abnegació i entusiasme com mai s'ha vist, un local social que és l'orgull dels granollerins i l'admiració dels forasters; podent dir, amb veritable satisfacció, que va ésser la primera Casa del Poble de Catalunya.

S'ha fet un teatre, un gran teatre; i en ell s'hi ha fet de tot; mitjings, conferències, Jocs

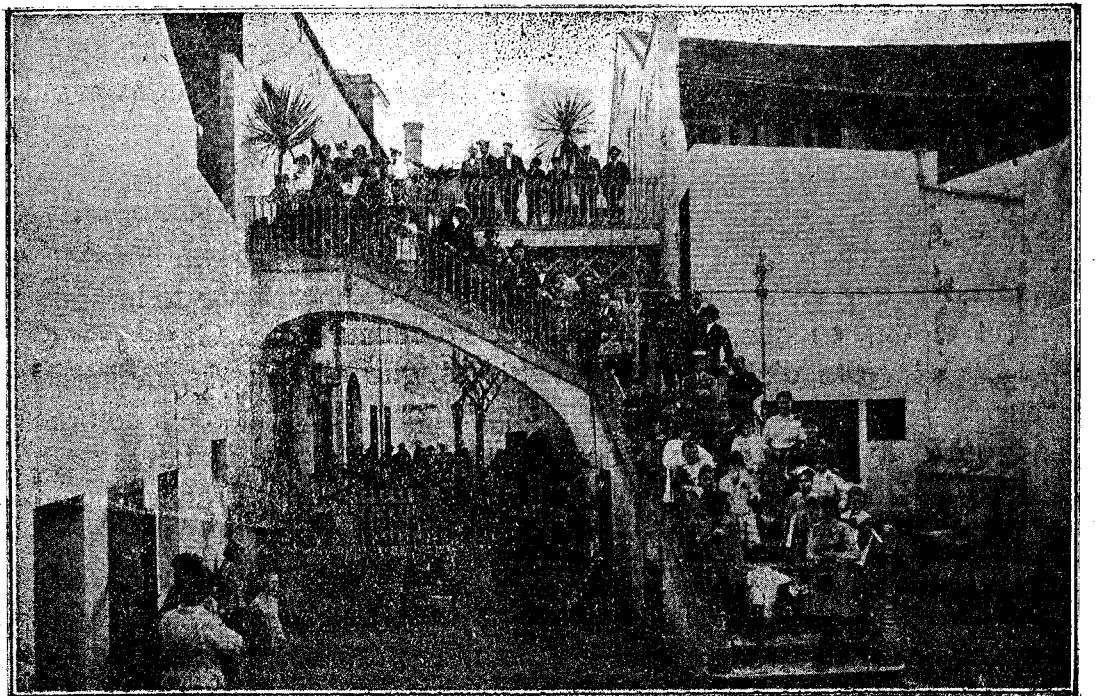
Florals, funcions d'òpera, de sarçuela i dramàtiques i tota classe d'actes de cultura per a que el poble hi aprengué el què no sabia. Hem fet una escola!... Una escola model on s'hi fan els homes de demà; els que acabaran de regenerar a nostra vila, un temps desgraciada!... I, per últim, hem fet un Orfeó!!

Seguint les inspiracions del gran Clavé, hem donat a una de les més belles manifestacions de l'Art diví, franca i honrosíssima acollida en nostre estatge social, rebent a la Música com a reina i senyora, amb tots els honors que li pertoenen.

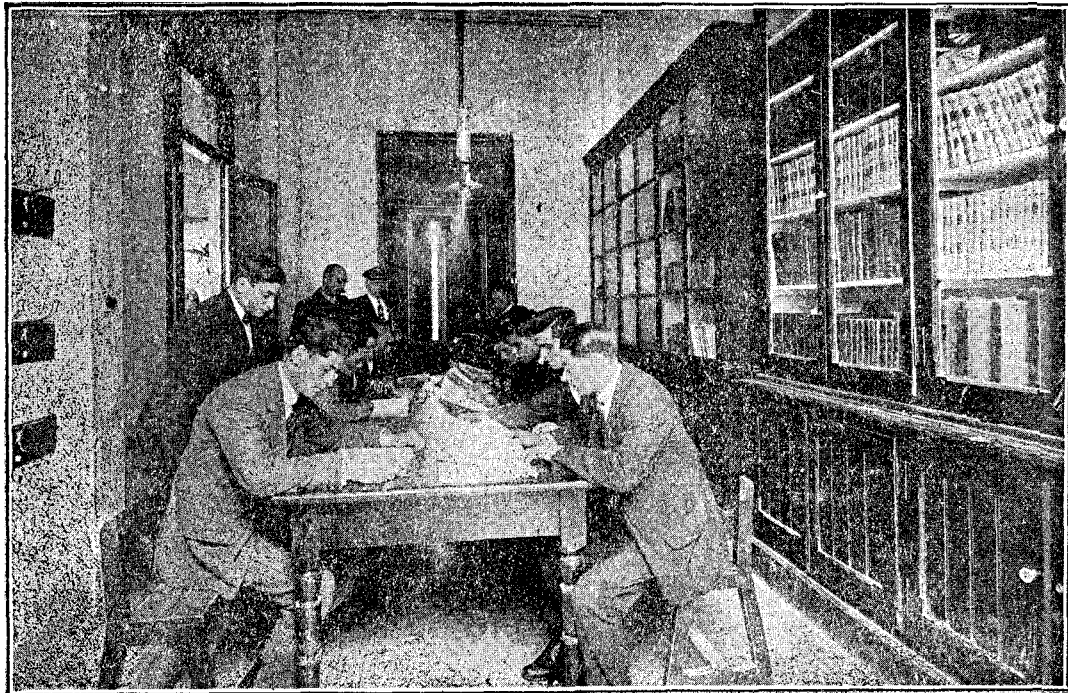
S'han fet esforços considerables perquè aquesta bellíssima manifestació del pensament humà tingués entre nosaltres franca acollida; i a fè que ho hem lograt amb excés, així pel què es refereix als estudiosos cantaires com pels que frueixen escoltant-los l'obra d'art i de cultura per ells portada a terme.

Avui; el grandíssim concert d'avui, n'és una prova palesa del què estem dient.

L'ingratitude, l'egoisme i altres causes més greus encare, varen tractar de destruir, en una sola nit, tots els esforços realitzats en dos anys per a portar a terme obra tant meritòria i tant costosa, però tot va ésser endebades. Avui, aquesta nit, després de pocs mesos de nova preparació sots la batuta del nou mestre, en Aureli Font, el nostre «Orfeó Granollerí», l'Orfeó de La Unió Lliberal, deixarà sentir en la seva ampla i blanquíssima sala, les notes

LA UNIÓ LLIBERAL: PATI I BOCALA QUE CONDUEIX AL PRIMER PIS

LA UNIÓ LLIBERAL : SALÓ BIBLIOTECA

per una reminiscència del temps en que imperaven les idees absolutes, ha tingut també fórmules absolutes i rígides, a les quals s'ha sacrificat. Sobre tot en els països llatins, la Democràcia ha fet dels principis morals, en que està basada, postulats invariables. A mida que la Democràcia ha anat extenent-se, els homes veritablement demòcrates han comprès que era funció fonamental per a mantenir-la, despullar-la de les idees absolutes, nodrint-la en canvi de les idees noves, que prenen en la realitat els seus matços i els fixen en fórmules subjectes a la llei del progrés universal.

Aquest predomini de les idees absolutes ha tingut les seves conseqüències, en quan la Democràcia ha esdevingut una forma d'acció, i s'han creat els partits democràtics polítics. Durant molts anys, aquests partits han mantingut, amb una rigidesa extraordinària, les idees absolutes en que es basaven. Això ha produït, com a conseqüència, d'una banda, organitzacions que en l'ordre ideològic restaven allunyades de les noves idees que es feien pas; d'altra banda, una política verbalista i sense eficàcia perquè la realitat marcava un compàs distint del que ella seguia. El treball de la nova Democràcia, en l'ordre polític, ha sigut el de substituir la ideologia corrent i sancionada, per una altra nova, subjectant a una revisió les doctrines imperants, i el de buscar en la realitat la font de tota inspiració, segons les ensenyances del temps. Mentre això no s'ha fet, la transformació política ha sigut més aparent que real; en quant ha volgut sacrificar als postulats inflexibles el curs de la història, ha produït reaccions violentes, i la seva eficàcia ha estat considerablement reduïda. Per aquest motiu, la Democràcia arreu del món s'orienta vers aquest sentit, deixant com una sobrevivència de les velles fórmules polítiques, totes aquelles que una revisió ha demostrat que eren cròniques o extingides. En aquesta nova inspiració busquen, els demòcrates moderns, els medis per a actuar i triomfar, pensant que la vida política no és immutable, sino que té varietats i matços indefinits, i d'una tant gran riquesa que el que els desprecia o no els comprèn, lluny de procurar el millorament de la societat política, el que fa és mantenir-la estancada, dificultant la seva marxa ascendent vers una humanitat més justa i bona.

El vostre periòdic, que recull en el seu

títol aquesta tendència fonament humana, que tant brillantment exposava l'il·lustre pensador en aquella conferència, ha d'influir perquè les multituds democràtiques compreguin quina és la seva funció en el nou món polític que s'anuncia.

MANUEL RIUS I RIUS

PERSEVERANT

No hem de negar que la incompreensible fugida d'elements varis que integraven i arrodonien l'obra més preuada de nostra Associació, quin esforç de tots havia fet que l'Orfeó assolís un envejable lloc dintre el moviment cultural de Catalunya, i sens dubte el més ferm puntal de la que desenrotllava Granollers, no hem de negar, repetim, que va ésser, per a «La Unió Lliberal», un cop molt sensible i una ofensa inqualificable de fill rebel i desagraït.

S'apartaren de nosaltres homes que creïem sincers i abnegats per l'obra excelsa de l'Orfeó, i que més tard hem pogut enterar-nos que el mòbil de la fugida responia obeint senzillament a un punt de vista ben mesquí i poc en

consonància amb els ideals artístics que enganyosament pretenien enlluernar-nos, ja que el cant de llibertat que entonaren, no era res més que l'afany pretensions i petulant de lluir en altres esferes i en mig d'altra gent que, pel seu mòdo de pensar, s'haurien abstingut d'entrar a la Unió, encare que el mateix Mesies ens hagués anunciat la seva vinguda, de vallant per les portes de nostra Associació.

S'apartaren també de nosaltres, elements que estimàvem de debò i que creïem identificats amb l'obra social, política i cultural que desenrotlla nostra Casa, essent aquesta pèrdua, encare que per la quantitat la més insignificant, la més sensible pel què representava dintre els afectes de l'amistat i el companyerisme.

Altres s'apartaren, també, cridant *visca la llibertat*, pot-ser en previsió de que ens veïssim obligats a privar-los de la mateixa, corresponent a fets inqualificables que en la memòria de tots estàn. Aquests varen fer-nos un favor.

Després de tot el què ha succeït, la nostra comunitat es redressa amb més energia, amb més força i amb més entusiasme que mai.

El nostre «Orfeó Granollerí» deixarà oïr, altra volta, els màgics i sentimentals encisos de ses veus fresques i gemades, que, com font cristallina, brollaran d'aquella joventut xamosa, plètòrica de vida i de fè.

L'Aureli Font, amb la digna modèstia que el caracteritza, dirigirà l'Orfeó, prescindint d'etiquetes, poc en relació amb la democràcia que en nostre Casal es respira, i a la que amb tanta desconsideració, en la forma i en el gest, tractà el mestre Llobet.

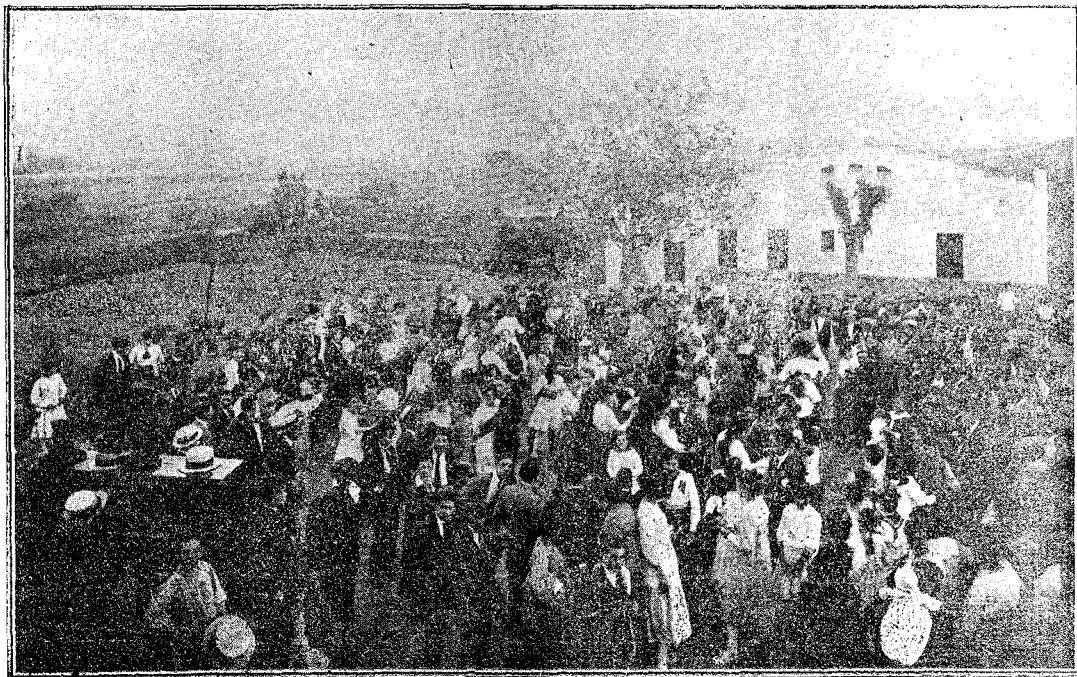
A «La Unió Lliberal» — això podem dir-ho ben clar i ben alt — li pertoca l'honor i el goig de que les manifestacions més grans de cultura que s'han realitzat a nostra vila, han sigut començades, fomentades, mantingudes i desenrotllades per aquesta Associació, posant-hi de la seva part, per a arribar a llur finalitat, tot l'esforç necessari, la ferma voluntat i l'esperit de sacrifici, com tothom ja sab, prescindint de traves indignes, i passant per damunt de totes les futeses, en profit del bon nom de nostra vila i de la cultura de Granollers.

Això és tot.

Continuem tenint Orfeó.

Visca l'«Orfeó Granollerí»!...

FRANCESC TORRAS

BALL CELEBRAT A CANOVELLAS, EL DIA DE L'APLEC DE L'ORFEÓ

PERE VEGUÉ, PRIMER MESTRE DE L'ESCOLA

AURELI FONT, MESTRE DIRECTOR DE L'ORFEÓ GRANOLLERÍ

JOAN VEGUÉ, ACTUAL MESTRE DE L'ESCOLA

Els adictes i els adherits a l'Orfeó Granollerí

Com en altres poblacions catalanes, va crear-se a Granollers un orfeó, quina missió fonamental és la d'enlairar l'esperit públic, fent fruir a tothom, i en primer terme als orfeonistes, les belleses musicals, rublertes de l'ingènua poesia popular o de les grans idealitats dels genis.

L'estudi i l'interpretació de les cançons nascudes de l'ànima del poble, actuant en el cor i en la pensa dels cantors i l'auditori, desporten els sentiments que bateguen en el cor de la nostra gent, i els enlaira fins a la comprensió i estimació dels afectes universals i immutables que ajunten a tots els homes, fent-los consemblants i germans.

Les creacions dels genis musicals, que sobrepassen les fronteres de la pàtria llur, i examplant-se, escampen per tots els indrets sadollats de la mateixa civilització, les sublimes expressions artístiques de la veritat i la bellesa, arrelen i fan florir amb major ufana a cada poble, tota la intensitat dels seus propis afectes. L'«Orfeó Granollerí» va imposar-se entre nosaltres aquesta missió santa.

Molts, casi tots els que aquí conviuen, varen saber estimar la grandiositat de l'obra empresa.

Contrariament, no va faltar, ni era d'esperar que faltés, una minoria absolutament desentesa dels afans i dels èxits de l'«Orfeó Granollerí», prompte disposada a valer-se i aprofitar-se, com element i ocasió de lluita, de qualsevol incidència, per a convertir una idea i un instrument de comunió i elevació ciutadana, en motiu de discòrdies

Els que varen benvoler a l'«Orfeó Granollerí» en les seves iniciacions, en la seva infantació, tindran, en el seu amor sincer a la obra cultural que realitza, una causa de joia fatima.

Els que, no havent-lo estimat mai, simulen are entusiasmes insincers, han d'amargar-se a sí mateixos, quan considerin que han volgut enverinar un ideal noble i generós.

Que cada hù senti els seus propis sentiments.

JOSEP COMA

Una idea

Plau-me l'escriure el present article. Aquesta mena d'enquesta que avui fa EL DEMÒCRATA, pot ésser la pedra fonamental d'una regeneració somniada i la llevor d'una transformació en la manera d'ésser del jovent granollerí.

Sempre que he assistit a quiscuna de les festes culturals o recreatives que ha organitzat «La Unió Lliberal», m'ha assaltat l'idea, que suscintament descriuré en aquestes ratlles. Quan he vist aquella munió de gent jove, aplegada en l'espaiosa sala d'espectacles, he pensat instintivament en la feina que cal fer, en aquesta gran casa, sobre tot quan en les grans diades la gentada es reuneix per a esplaiar-se en la vulgaritat d'un «ball d'orquestra».

«La Unió Lliberal», casa fundada per un aplec d'entusiastes republicans, en un temps en que, adalerats, cercaven el poder aplegar-se tots quan sospiraven fer idèntiques idees, al propi temps que per a constituir un baluart on s'hi estrellessin els embats dels que, en possessió d'idees caduques i reaccionàries, no donaven punt de repòs als que gosaven oposar-se, de paraula i obra a aitals raquíques aspiracions; és avui un gran Casal, susceptible de servir de base i fonament a la verdadera regeneració moral i material de Granollers. Compta ja avui amb tres seccions benemèrites: l'antiga i humanitària de segurs d'enfermetats i beneficència; l'escola d'infants, i, darrerament, l'institució musical anomenada «Orfeó Granollerí».

Aparentment sembla ja assolida, amb l'existència d'aquestes tres seccions, tota la potencialitat de la gran associació. Més, si tenim en compte les necessitats de la vida moderna i la natural pruija que tothom deu tenir en fer avençar, o quan menys en posar-se al nivell dels actuals progressos socials, veurem que la feina de l'associació, amb tot i

ésser importantíssima, tot just s'és embastada.

En efecte, tots els socis de «La Unió Lliberal», estaràn ja convençuts, i n'han donat proves alentant les seccions ja avui constituïdes, que la cultura, en tots els ordres i activitats personals, és la base més ferma de la prosperitat dels pobles. Doncs bé, l'associació deu ésser dirigida cap a la supressió de tot el què és més o menys supèrflu, i cap a la propulsió de tota obra que signifiqui una major il·lustració de tots i cada un dels socis. A aquest objecte, és urgent que, per part de la Junta de Govern, es posi en estudi, per a l'any que ve, el desenvolupament i aplicació d'un *pressupost de cultura*, tot l'extensament possible, compaginant la realització del mateix, amb els medis econòmics de que disposa l'associació, i d'altres que es podrien aportar amb la creació d'altres seccions que podessin sumar més nombre de voluntats, i fins simplement, per are, amb una ampliació de les avui existents.

Per a la realització d'aquest fi, creiem feina primordial la creació d'un Comitè de Cultura, que, compost dels senyors mestres de l'Escola, «Orfeó Granollerí» i «Esbart Artístic», i altres valiosos elements de l'associació, fessin una ponència estudiant la manera d'ampliar l'esfera d'acció d'una Escola per a l'ensenyament de l'obrer, en els diferents arts i oficis; i, per fi, crear una Escola d'educació física on es conreuessin els esports, sobre tot els educatius en tots sentits.

Com a medi de propaganda d'aquests fins, que constituïrien ja per sí sols una honra per l'associació i àdhuc per a Granollers, creiem fóra convenient que, per part d'una comissió especial d'entusiastes de l'idea, s'estudiés la forma de publicar un Butlletí mensual de l'associació, qual Butlletí s'hauria de repartir gratuïtament o per módic preu a tots els socis, i hauria de constar de les seccions següents: Una primera secció, essencialment política, responent a les idees de l'associació, amb el fi de fer ciutadans conscients en sos drets i deures socials i polítics; una secció econòmica, amb el balanç mensual, que, per sa importància, hauria de verificar l'associació; altre secció literària i pedagògica, portaveu de l'escola d'infants, ressenyant els treballs que, per sa importància, realitzen els alumnes, per a estímulo dels mateixos i exemple per als demés escolars; altra teatral, a càrrec de l'«Esbart

LES TRES SECCIONS DE L'ORFEÓ GRANOLLERÍ, EN L'APLEC DE GERMANOR CELEBRAT A CANOVELLAS EN HONOR DEL SÉU NOU MESTRE DIRECTOR EN AURELI FONT

Artístic» de la casa; altra secció, musical, responent al treball artístic que realitza l'«Orfeó Granollerí, i, per últim, una secció amena i recreativa, on si consignessin les festes que d'aquesta mena organitza l'associació,

Creiem que la publicació d'aquest Butlletí, seria profitosa per a propagar tant saludables idees, adhoc que es divulgarien l'objecte i fins de l'associació, posant molt de relleu, pels de casa i pels de fóra de casa, l'importància i grandiositat moral i material de la mateixa.

I acabo, com he començat. Plau-me el poder posar a la consideració de la Junta de Govern i socis en general aquest projecte. Si és aprofitable, a fer feina desseguida; que el temps passa i Granollers es va quedant endarrera de moltes altres poblacions que es preocupen, més que nosaltres, de la cultura i el progrés.

ALFRED CANAL

De cultura

La bella idea, llençada pel cos de redacció del batallador periòdic EL DEMÒCRATA, de fer un nombre extraordinari per a reflexar als seus llegidors l'importància de la tasca cultural portada a terme fins avui per la benemèrita associació «La Unió Lliberal», m'ha suggerit el desig d'exposar el meu judici des de les planes del mateix, qual honor immerescut m'han concedit els bons amics que constitueixen aquest apostolat periodístic, destinant-me un lloc pel meu modestíssim escrit.

Si no fos per altre títol que'm mogué a exterioritzar el meu pensament en aquesta ocasió, ho faria mogut per aquella confraternitat que deu regnar entre dos pobles veïns i amics

i també per aquella comunió espiritual que m'uneix amb els elements directors de aquella casa, coneguda per «La Unió Lliberal».

Fetes aquestes petites desquisicions, que casi en soc obligat, per raons de respecte i de amistat, diré en breus paraules el concepte que em mereix l'actuació dels directors que integren la mateixa, en relació a l'obra política, social i cultural.

Si bé segueixo d'aprop i amb tot apassionament i entusiasme les commocions socials i polítiques d'eixa vila de Granollers, per trobar-me en contacte casi permanent amb la majoria dels capitosts que tenen la supremacia i una funció directa en els afers locals, no tinc emperò tots els antecedents necessaris per a poder tractar, separatament, amb tota exactitud, de l'aspecte de cada qüestió; així és que el meu modest treball serà solament estimar la obra de conjunt que ve fent aquesta benemèrita associació «La Unió Lliberal», i la seva relació amb els pobles que l'enronden.

Es verament patriòtica la tasca que els directors de l'associació venen consagrant en prò de Granollers, per haver assolit, amb una constància digna de tota lloança, un sanejament polític que li permet assegurar una administració honrada en la Casa Comunal, foragitant d'aquell lloc sagrat als mercaders de la política, que l'havien convertit en un temple... estrany a les funcions que li són pròpies i assegurant-li també una vida pròspera i falaguera en l'avenir, com n'és mereixedora una vila de l'importància de Granollers.

Gràcies al séu esperit educador de les multituds, es deu també la creació de les escoles neutres, instal·lades en l'estatge de la mateixa associació, on els fills de Granollers reben una

instrucció acabada, capaç de fer homes conscients i lliures de tota mena de prejudicis, fent que el dia de demà puguin posar la seva intel·ligència, conquerida en aquell temple d'educació, en favor de la justícia i de la raó, ben lliures de l'influència personal que fatalment pesa avui sobre la consciència de molts.

No contents i satisfets encare del què s'ha fet fins avui, en aquest sentit, i convençuts de la necessitat d'ampliar la seva acció, no hem de desconèixer que els mateixos homes que dirigeixen «La Unió Lliberal», no han parat fins a aconseguir la creació d'un «grup escolar», pagat i sostingut graciosament per don Genís Pereantón. La seva importància no hi ha que remarcar la; puix persones competents l'han tractada ja en altres ocasions, amb més acert i més clarividència que el que té l'honor de subscriure.

La beneficència és també ben remarcable, en l'haver dels nostres amics que des de «La Unió Lliberal» treballen per a la regeneració de Granollers, puix apart de continuar l'obra humanitària de la germanat, veiem com es desvien per a fer assequibles els medis d'assistència pública i acolliment als desvalguts que el destí en hora malestruga ha volgut fes caure implacablement en el séu peregrinatge de la vida, sense comptar amb més medis i apoi que la pietat d'uns bons patricis que amb la seva llarguesa han fet que s'aixequin temples de caritat com la «Casa Bressol» i l'Hospital, on s'aixuguen tantes llàgrimes i s'hi troben reconfortats en l'angoixa de la seva desgràcia.

L'«Orfeó Granollerí», anomenat amb tota propietat «Orfeó Granollerí», és una prova més de la vitalitat d'aqueixa associació, creant una secció choral que al poc temps d'ésser

EL PRESIDENT DE LA UNIÓN LLIBERAL, AMB SA FAMÍLIA I AMICS, BERENANT EN L'APLEC

nascuda ha aconseguit un fort renom, guanyat merescudament al portar als pobles forans la més pura alegria, amb cançons boniques i alegres com les xamoses i encisadores orfeonistes que, com un ramell de flors esfullat al pas de una processó, van llençant a l'espai les notes melodioses dels més reputats mestres per a alegrar els cors de les noies boniques que també les escoltem amb fruïció.

Tot això, referit d'una manera imprecisa i toscament, i casi amb profanació, demostra la vitalitat i ressorgiment d'un poble conscient que té ganer d'ésser i de viure en la plenitud de les seves funcions dintre un règim de llibertat, d'acord amb el seu credo polític i social.

Dóna idea d'una transformació absoluta, produïda per la convulsió social que reviu a l'escalf d'un foc patriòtic, encès amb les prédiques i ensenyances d'homes com els Garrell, Torras, Montañà, Boè i tants altres amics i deixebles d'aquests apòstols del benestar del seu poble.

Els també, amb la seva magistral paraula, van pregonant arreu dels pobles del districte, les reivindicacions dels drets socials i polítics que són propis a cada un dels seus conciutadans, conculcats moltes vegades per homes que no els mou cap sentiment noble ni enlairat.

Gràcies a les seves constants i repetides visites als demés pobles, veiem com un dia a Mollet, altre a Parets, altre a Cardedeu, etcètera, etc., es van creant nous organismes per a arribar a la seva purificació i perfeccionament, i d'això en puc respondre amb orgull amb el què a La Garriga anem a consolidar d'una manera definitiva, per pròpia iniciativa del nostre bon amic doctor Planas, que té condicionat en la publicació d'un folletó l'organització de l'obra que, com hem dit, anem a crear, a semblança de la de «La Unió Lliberal» de Granollers.

L'influència que dimana del centre, és una irradiació preponderant per tots els pobles que enrotllen la capital del districte i que també, com ella, senten les mateixes ànsies de renovació i espandiment, inspirats també en un sentit altament lliberal, encarnat amb aquests dignes representants de la democràcia vallesana que abans he anomenat.

Seguiu així i tindreu el respecte i gratitud de tots, i la cooperació més decidida dels que desitgem el triomf dels ideals democràtics per a assolir, com vosaltres, els beneficis de la personalitat que teniu regoneguda en l'ordre polític, social i cultural.

SALVADOR FORTUNY

ALS CANTAIRES

Vosaltres, joves i nenes, que amb tant entusiasme aprofitau les hores d'esbarjo per al conreu d'aquesta magestuosa divisió de l'art que amb ses afligranades notes componien nostres avantpassats aquells grans himnes que portaren als guerrers a assolir gestes glorioses per a nostra pàtria, a l'ensems que a ses cançons populars ens fan fruir la bellesa de les típiques costums catalanes; seguieu amb ferma fruïció l'estudi de les composicions que vostre mestre us ensenya, que en ses lliçons, a l'ensems que confortareu vostre esperit, per a resitir els embats de la lluita per la vida, compliu el sagrat deure de tot bon català, que és fer pàtria.

JOSEP MARIMÓN

Sinceridad

Por haber sido el maestro fundador de la escuela de «La Unión Liberal», se me ha invitado a colaborar en este número extraordinario. Y hágolo con satisfacción, porque no debo evadir ninguna ocasión en la que pueda decir algo de la escuela de mis amores; de los niños aquellos con quienes pasé días y más días; de aquellos asientos, paredes y material de enseñanza, entre los cuales se forjó cuanto soy y todo lo que valgo.

Porque se halla muy encima de las pequeñas locales, de las distancias políticas y de lo que puedan decir cuatro fanáticos o interesados, el amor que sentimos hacia la escuela y los niños en general y hacia la escuela y los niños de «La Unión Liberal» particularmente,

Somos hoy lo que fuimos en días pretéritos; y aunque a alguien le parezca lo contrario, sostenemos idénticos puntos de mira.

Y hechas estas aclaraciones, que creímos necesarias, pasemos a tratar de lo verdaderamente importante: de la escuela de «La Unión Liberal».

La asociación que mencionamos puede hacer lo que ninguna otra entidad en beneficio de la cultura ciudadana, harto decaída y abandonada como hemos señalado ya en diferentes ocasiones.

Por la razón de estar formada esta entidad por elemento trabajador y humilde en su mayor parte; por personas que deben luchar cotidianamente con un cúmulo de dificultades, muchas veces imposibles de vencer, para poder vivir; es por lo que conviene armar a nuestros pequeños de cuantas virtudes sean precisas para triunfar en las luchas sociales a que deberá acudir cuando hombre.

Y esto sólo se conseguirá organizando bien aquella escuela que con harto sacrificio crearon y han venido sosteniendo hasta la fecha.

Mas, como la acción de la escuela, reducida a los años que el niño asiste a clase, es limitadísima y no puede resolver completamente el problema cultural del ciudadano, es necesario que los directores de «La Unión Liberal» se convenzan de lo que conviene a sus dirigidos y a la población toda.

La escuela primaria, con todo y poder mucho, no llegará por sí sola a convertir al pequeño escolar en ciudadano educado, en hombre que sepa aprovechar rápidamente los frutos del progreso, que sea verdadero ciudadano civil y practique con sinceridad la democracia.

Y lo que afirmamos de la escuela primaria en general, no tiene — ni puede tener — un régimen de excepción en la de «La Unión Liberal».

El niño que ingresa en la escuela a los siete años, para abandonarla para siempre a los diez u once, sin que a ella le ligue lazo alguno, no puede llegar a ser ciudadano de ningún pueblo libre. Sería, a lo sumo, un ser que tendría apariencias de tal.

Conviene, por lo tanto, intensificar la labor de la escuela primaria de «La Unión Liberal», dando toda la extensión posible a la clase de adultos; creando una asociación de antiguos alumnos de la escuela que, junto con el profesor, realicen excursiones al campo o a la capital para adquirir conocimiento de una infinidad de hechos y cosas; celebren sesiones de lectura comentada y discutida; den conferencias públicas y visiten fábricas y talleres. Hay más. Conviene que el muchacho tenga algo en la escuela, y a ello va encaminada la creación de las cajas de ahorro infantiles o bien el establecimiento de Mutualidades escolares.

Algo de lo aquí señalado puede resolverlo en principio el «Orfeo»; mas para ello se necesita que esta institución esté íntimamente ligada con la escuela, y que ambos maestros estén compenetrados de las mismas ideas con el propósito de que esta institución musical, sea — además de la escuela artística — lugar donde se forje la cultura ciudadana.

Todo esto puede hacer «La Unión Liberal» y considerando que los directores de esta asociación crearán como nosotros que conviene hacerlo para honra de la sociedad y de Granollers, esperamos que con un poquitín de buena voluntad será un hecho lo que fué durante mucho tiempo una ilusión difícil de realizar.

P. VEGUÉ

ALTRE DELS MOLTS GRUPUS DE CONCURRENTS A L'APLEC DE L'ORFEÓ

Granollers i "La Unió Lliberal"

L'associació «La Unió Lliberal» d'aquesta vila, ha sigut i serà, en nostre poble, una de les artèries més importants, la víscera de més transcendència, i el sistema més actiu de l'acció vital de Granollers.

Aquest organisme social ha difundit arreu de la comarca, totes les petites coses i totes les coses grans que donen a un poble l'impuls de vida necessari i indispensable per a seguir avant la marxa del progrés de la col·lectivitat social; esmerçant pròdigament, en moltes ocasions, l'esforç d'una voluntat ben dirigida, encare que, per a dissort, en algunes, la serpeta de l'enveja ha intentat enroscar-s'hi, volguent travar, amb sa mesquina pressió, l'expansió social i cultural que desenrotlla la munió d'homes de bona voluntat, afanyosos de proporcionar a nostra vila altres coses ben distintes i deslligades de la xorca insubstancialitat i xavacanería a que voltes ens inclinem; i volguent demostrar, amb molt bon criteri, que la nyonya austeritat de les costums vilatanes, bò és, de tant en tant, sotragar-les, fent veure que l'espiritualitat i els ideals de l'ànima deuen també nodrir-se i alimentar-se de coses nobles i enlairades, encare que aquestes trastornin, per un moment, l'ensopida i amanerada tranquil·litat de la quotidiana monotonía; d'aquesta *siesta*, a la que no podem sostreure'ns, qual vici d'assiduitat s'encomana irremissiblement, en mig de l'ambient gris i opac d'una vida metòdica, sotsmesa a la tradició d'aquestes costums difuminades i incolores que injecta la mandrosa quietut de la vida de poble.

No sols de pa viu l'home!...

A «La Unió Lliberal» li pertoca l'honra de poder dir que, per les seves iniciatives socials, culturals, polítiques i artístiques, a Granollers, s'ha pogut fruit un xic de tot, havent desfilat per l'escenari de nostra associació els millors oradors polítics de Catalunya, els conferenciantes més il·lustres i els artistes més aplaudits en l'art de Talía.

La seva constitució social i desenrotllament col·lectiu dels associats li ha permès l'ensenyança, als fills d'aquests, de les prime-

res lletres, el solfeig, la teoria de la música i el dibuix.

La mutualitat, el socors i la beneficència, tots sabem el què representa i els beneficis que ha esmerçat dintre l'associació i a fóra.

I per a acabar, direm que l'obra magna, l'obra grossa per excelència, la dels amors de tots els amors de l'associació, ha sigut, és i serà, l'«Orfeó Granollerí»; aquesta simpàtica i meritòria agrupació, orgull i glòria de nostra vila, que torna a refermar sa tasca, després d'una intermitència, causada per fets i misèries, que no són ara del cas explicar.

No negarem que el seu primer mestre, en Martí Llobet, realitzà obra profitosa i de mèrit, durant el transcurs de la seva direcció; més avui, queda l'Orfeó deslligat d'intrigues i rancúnies, i serà la seva tasca més purament artística, més espiritualitzada i més feconda, ja que deixant de mirar a abaix, forçosament tindrà d'enlairar l'esguard envers les celsties pures del net i blau cel. I l'Aureli Font, l'home tot cor, senzill, humil i modest, s'embaumarà en la contemplació nítida d'un horitzó obert a totes les belles coses, i a tota manifestació noble i elevada.

En ell té posada toda la confiança nostra associació, i tenim la seguretat més ferma, de que portarà a nostra primera entitat musical pel camí de la glòria, que serà la satisfacció més immensa de «La Unió Lliberal», i el goig més preuat de Granollers.

La música, a més de l'Orfeó, ha tingut sempre un bon acolliment dintre l'associació «La Unió Lliberal».

Les diferents entitats i orquestres que durant tants anys han desfilat per nostra primera societat, s'han esmerat, totes, encare que de un modo modest, com no permet més la reduïda constitució de les mateixes, en donar a conèixer les més belles pàgines dels grans mestres, essent escoltades, sempre, amb verdadera atenció, fruit-ne l'essència, i dellectant-se en les concepcions hermoses de la música, la més bella de totes les arts...

Músics de mèrit i artistes notables han format part d'aquestes agrupacions, i «La Unió Lliberal» a alguns d'ells, bé podríem dir que els ha prestat tot l'apoi per a ajudar-lo a

traspassar els lindars d'un camí bon xic escabrós, com per a desgràcia, ho són tots els de l'Art, en aquest desgraciat país.

Aquesta es l'obra de «La Unió Lliberal». Repasseu-la fredament, i veureu que té una positiva importància dintre la vida social i cultural de Granollers.

Hem començat dient que era una de les artèries més importants, la víscera de més transcendència i el sistema més actiu de l'acció vital de Granollers, i quasi ens atreviríem a afirmar que també és l'ànima de nostra vila.

Es a dir, la vida...

RAC

Als meus companys de l'Orfeó Granollerí

Avui, per a tots aquells que de la llibertat dels homes en fem una religió, és dia de gran joia, ja que avui, en la nostra Casa, s'hi celebra una d'aquelles festes que més encoratgen i que posen de relleu, que, per més que es moguin, cridin, i menacin tots els envejosos, els mals-agrats i els incapaces de portar a terme ni un dels projectes que han esperat que'ls altres pensessin, jamai ens atuiran, i per sempre i per damunt de tot lluirà, amb més esplendor que mai, el tríptic de Llibertat, Progrés i Amor; perquè no és en và que vivim els moments en que en el món es fa liquidació de totes les coses velles i caduques, per a que no aturin la marxa ascendent de l'humanitat.

Vosaltres, estol de cantaires, xics i grans, nens i nenes, noies i homes, permeteu que un company vostre, el més humil de tots, us fassi un prec i us vulgui donar un consell. Encare que això sembla estar encomanat només als grans homes, jo em crec amb el dret de fer ho, perquè a canvi del molt que ells saben jo hi poso la voluntat, que és molta, i la fè d'un veritable creient en l'obra que amb tant entusiasme venim realitzant.

Escolteu, companys: per cap pretext deixeu d'assistir a les classes de solfeig i als assaigs que'l nostre mestre ens senyali. D'aquesta manera, no coneixerem el defalliment, ans al contrari, ajuntant-nos tots els dies, s'avivarà l'entusiasme i rebrotaran noves idees per a enlairar més a l'«Orfeó Granollerí», aconseguint que el seu nom vagi aparellat amb els de les primeres corporacions artístiques de la nostra terra.

I recordeu-vos sempre que nosaltres, els cantaires sols, no fariem res; que nosaltres, a més de tenir qui ens ajudi econòmicament, per a fer tant bella manifestació cultural, també necessitem l'escalf d'una comunitat d'homes que creguin en el què nosaltres fem, perquè ens ajudin amb el seu entusiasme i el seu saber, amb l'obra d'ensenyar als petits a cantar la llibertat dels homes, que és la llibertat del món.

Aquests elements els tenim, tots, a Casa nostra, a «La Unió Lliberal». Jo us demano doncs, que jamai us avergonyiu de cridar amb tota la força dels vostres pulmons: Visca l'Orfeó Granollerí! Visca La Unió Lliberal! i Visca Granollers! Amb aquests tres crits, crec jo que reflexarem ben bé que si sentim l'amor a l'art, sentim també l'agraïment als que ens donen la mà, i que viu en nosaltres el sentiment de Pàtria.

JOSEP GARRELL

Imp. d'E. Garrell: Granollers: Telèfon 117

LA PRÉSERVATRICE

Compañía de Seguros sobre Accidentes del Trabajo
y Responsabilidad Civil (carruajes)

REPRESENTANTE

MANUEL PAGÉS

Calle Nueva, 10 y 12 Granollers

Materiales Eléctricos A. E. G.

A. E. G. Thomson Houston Ibérica, S. A. Aragón, 285, Barcelona

Grandes existencias de

Motores Eléctricos de $1\frac{1}{2}$ A 200 H. P.

Conductores eléctricos : Cobre desnudo

Hilo de bobinas para reparaciones

Materiales de instalación

Interruptores de palanca

Material de alta tensión

Aparatos de medida

Lámpara EGMAR : Lámpara NITRA

ELECTRO-BOMBAS tipo KRISTALL

La mejor BOMBA, en cuanto a rendimiento, de no tener avería

Enviamos gratis Ingeniero para realizar estudios de instalaciones de Fábricas o Centrales

MANUEL ESQUIUS y ANGUERA

MÉDICO CIRUJANO

Calle Prim, 3 : Granollers : Teléf. 131

Bar La Bohemia

CENTRE DE SPORTS

ESPECIALIDAD EN SODAS

Y BEBIDAS DE TODAS CLASES

VENTA DE VINOS, LICORES
Y CHAMPAGNES

SERVICIO DE RESTAURANT

SÁBADOS Y DÍAS FESTIVOS

Precios económicos

Calle de la Palma, 17

Ha tastat vostè l'exquisit

ANIS
BAGES?

Provi'l, que és el millor

FABRICANT

FILL DE R. CURA

Fábrica a Sant Fructuos de Bages

Despatx i magatzems a Manresa

Sucursals a Vich i a Sabadell

Representant a Granollers

JOAN FITÓ

12, Plaça d'en Perpinyà, 12

ALERTA! ALERTA! ALERTA!

Se ofrecen en esta población aguas minerales como procedentes de los manantiales VICHY CATALAN, sin serlo.

Llamamos la atención de los consumidores para que no se dejen sorprender y para que se fijen bien en las botellas que les ofrezcan, puesto que las de los manantiales VICHY CATALAN llevan tapones, cápsulas, precintos y etiquetas con el nombre «Sociedad anónima VICHY CATALAN», y, por lo tanto, dejan de proceder de dichos manantiales las que no los lleven.

Academia de Corte Parisièn

SISTEMA LARAUZA

dirigida por la profesora

Srta. Asunción Romagueras

Taller de Confección en ropa blanca

Clases en horas convenidas mañana, tarde y noche

Se cortan patrones a medida

Calle Ricoma, 64 GRANOLLERS